

Miljöutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 21 och 209 § i miljöskyddslagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 21 och 209 § i miljöskyddslagen (RP 10/2016 rd): Ärendet har remitterats till miljöutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Erja Werdi, miljöministeriet
- direktör Harri Juvonen, Finlands miljöcentral
- specialsakkunnig Tapani Veistola, Finlands naturskyddsförbund rf
- verksamhetsledare Pekka Kansanen, Förbundet för Vattenskyddsföreningarna i Finland rf
- biträdande direktör Mika Rontu, Finlands Vattenverksförening ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Finlands Kommunförbund.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att miljöskyddslagen ändras så att det nationella godkännandeförfarandet för undersökning av vattenkvalitet avskaffas.

Lagen avses träda i kraft den 1 september 2016.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

I propositionen föreslår regeringen att 209 § 2 mom. i miljöskyddslagen upphävs. Bestämmelsen gäller ett förfarande för att godkänna aktörer som får utföra mätningar, tester, utredningar och undersökningar som gäller kvaliteten på samt sediment och vattenlevande organismer i yt- och grundvatten och sådant avloppsvatten som leds ut i miljön.

Betänkande MiUB 7/2016 rd

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande kommentarer.

Utskottet påpekar att sådana beslut om godkännande som avses i propositionen inte har fattats på ungefär 15 år. Enligt 209 § 1 mom. i miljöskyddslagen ska de mätningar, tester, utredningar och undersökningar som avses i lagen utföras på ett kompetent och tillförlitligt sätt och med ändamålsenliga metoder. De ackrediterade metoder och certifierade verksamhetssystem samt övriga standarder och metoder som i stor utsträckning tillämpas inom branschen för undersökning av vatten är av stor betydelse när det gäller kvalitetssäkring av kontrollundersökningar.

Nuvarande 3 mom. ska fortsättningsvis vara i kraft som 2 mom. med ett bemyndigande att utfärda förordning med närmare bestämmelser om olika typer av undersökningar. Utskottet framhåller att lagen således innehåller adekvata generella krav på genomförandet av utredningar och undersökningar och en möjlighet att utfärda närmare och mer precisa bestämmelser. Om det behövs bör närmare bestämmelser utfärdas för att säkerställa att informationen är tillförlitlig.

Det finns också rikstäckande anvisningar som styr genomförandet av uppföljning, kontroll, utredningar och undersökningar och som bör ses över i samverkan mellan olika aktörer. Med hänsyn till kvaliteten på resultaten över lag måste kvalitetskraven allt från provtagning till rapportering utvärderas samordnat och i tillräcklig omfattning.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Miljöutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 10/2016 rd utan ändringar.

Helsingfors 31.3.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Satu Hassi gröna
vice ordförande Silvia Modig vänst
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Pauli Kiuru saml
medlem Hanna Kosonen cent
medlem Rami Lehto saf
medlem Eeva-Maria Maijala cent
medlem Kai Mykkänen saml
medlem Riitta Myller sd
medlem Martti Mölsä saf
medlem Nasima Razmyar sd
medlem Katja Taimela sd
medlem Ari Torniainen cent.

Betänkande MiUB 7/2016 rd

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.

Betänkande MiUB 7/2016 rd

Reservation

RESERVATION

Motivering

Regeringen föreslår att miljöskyddslagen ändras så att det nationella godkännandeförfarandet för undersökning av vattenkvalitet avskaffas. Enligt gällande lag får kontroller av förpliktelser i anknytning till tillståndspliktig verksamhet enligt miljöskyddslagen uteslutande utföras av aktörer som är godkända av Finlands miljöcentral och som uppfyller vissa krav på bland annat teknik, kvalitetssystem och kompetens hos personalen. Om propositionen genomförs kommer de företag som bedriver tillståndspliktig verksamhet att ta över ansvaret för att bedöma kompetensen hos de företag som utför kontroller av förpliktelser. Ur internationell synvinkel är det en exceptionell modell: i regel är det myndigheterna som har hand om kontroller.

Regeringen motiverar det slopade godkännandeförfarandet med att avveckling av normer finns inskrivet i regeringsprogrammet. Det står också i propositionen att kvaliteten på kontrollundersökningar kan säkras i tillräcklig omfattning med hjälp av övrig reglering, ackrediterade metoder och certifierade verksamhetssystem. Med övrig reglering avses till exempel bestämmelsen i miljöskyddslagen där det står att tester, utredningar och undersökningar ska utföras på ett kompetent och tillförlitligt sätt och med ändamålsenliga metoder. Men den här skrivningen kommer inte att ha någon betydelse alls om innehållet inte preciseras och genomförandet inte övervakas.

Enligt propositionen har det i praktiken visat sig att kvalitetssäkring av kontrollundersökningar inte nödvändigtvis behöver utföras genom ett godkännandeförfarande. Men vid utfrågningen av sakkunniga i miljöutskottet den 9 mars 2016 påpekade Finlands miljöcentral att det vid uppföljningen av kontroller av förpliktelser har visat sig att det i branschen finns aktörer som inte har tillräcklig kompetens. Miljöcentralen befarar att propositionen kommer att leda till att kvaliteten på mätningarna äventyras. Den uppger också att en allt brokigare skara aktörer vill utföra mätningar nu när konkurrensen inom branschen har skärpts de senaste åren.

I värsta fall kan dålig kvalitet på mätningar som krävs för miljötillstånd leda till att miljön blir förstörd och att aktörer som förorenar miljön mer än vad tillståndsvillkoren tillåter får fortsätta med sin verksamhet. Information från kontroller av förpliktelser används också vid övrig övervakning av miljön. Enligt miljöcentralen har informationen fått ökad betydelse allt eftersom myndigheterna har minskat sin övervakning. Fel i mätresultaten kan därför också exempelvis inverka på klassificeringen av vattendragens allmänna status.

Kvalitetskraven på kontrollundersökningar av vatten är inte bara ett hinder för företagens verksamhet; de underlättar också upphandlingen i fråga om dem som utför kontroller i och med att företagen kan lita på att de laboratorier som deltar i anbudsförfarandena är kompetenta. Samtidigt tryggas företagens egen rättssäkerhet.

Därför ser vi det som viktigt att kvaliteten på kontrollundersökningar av vattenkvalitet och aktörernas kompetens säkerställs. Det kan göras genom att en förordning utfärdas med bestämmelser om kvalitetskrav på mätningar och kompetenskrav för de aktörer som utför mätningar.

Betänkande MiUB 7/2016 rd
Reservation

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner ett uttalande. (Reservationens förslag till uttalande)

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen genast börjar bereda en förordning enligt 209 § 3 mom. 2 punkten i lagförslaget för att bestämma kvalitetskraven på kontrollundersökningar av vattenkvalitet och kompetenskraven för aktörerna.

Helsingfors 31.3.2016

Satu Hassi gröna
Riitta Myller sd
Katja Taimela sd
Nasima Razmyar sd
Silvia Modig vänst